

(המשך מעמוד 9)

שבידה, בסיוון להבטיח כי בפעם הבאה תזכה לרוב מוחלט במועצת העירייה.

תפקיד הקומוניסטים. בעוד שתי קידו העגוב של עבדאלעזיז היה ברור לגמרי, נשאר תפקיד רק"ח תמוה. השאלה העיקרית היתה: מדוע הניחה העבדאלעזיז להכין בשקט את תמרון הכניעה שלו? מדוע נתנו לו שלוש חודשים, בהם יבנה אליבי למפ"ם, כאילו ניסה כבנות לטול לידיו את השלטון אך הוכשל?

רק"ח יכלה, כבר בישיבה הראשונה בה נבחר, להביא אותו להקים את הקואליציה עמה, למנות אחד מחבריה לסגן ראש-העיר, ולהרכיב את הוועדות העירוניות. אילו היה מסרב, לא היה נבחר והאחריות היתה כולה עליו. אולם הקומוניסטים התמהמהו. כי בעצם, חששו שהנהלה המורכבת ממי פ"ם ומהם תיכשל בניגוד העיר. גם הם חשבו ומחשבו ש"סייף-אל-דין ועבדאלעזיז, כי בלי תלות מוחלטת בממשלה, בלי תחנונים ושנור אצל שריהאוזר, לא יוכלו לפתור את בעיותיה הכספיות של העיר. הם נתנו למתנגדיהם את האפשרות להטיח בפניהם: "אם אינכם מוכנים לטול את האחריות — מועד נישנתם לבחירות".

מי ירוץ? ההתפתחות היתה צפויה מראש. מה שלא ברור עדיין, הוא הרכב הרשימות שיתמודדו בבחירות החדשות. ברור כמעט לגמרי, כי המערך יתפטר מסייף-אל-דין. במקומו ינסה להעמיד איי שניות נקיה — אך לא ברור מי יסכים.

● הקומוניסטים יציגו שוב את אותם מועמדים, שלא השכילו לנצל את הכוח העצום שניתן להם הפעם. מפ"ם, מן הסתם, שוב תציב את עבד-אלעזיז בראש רשימתה, אם כי "לא נשאר לה פנים" ברחוב וגם ברור כי הוא ישב בכנסת ולא בעיר.

● השינוי היחיד יהיה הופעת רשימה מטעם העולם הזה — כוח חדש אשר הרכבה אף הוא אינו ברור עדיין.

מפלגות

מרד העובדים

העסקן המותקף ביותר בתוך גח"ל, מזה מספר שבועות, הוא חי"כ מרדכי שטרן. האיש בו תלה הגוש תיקוה גדולות לכיבוש ראשות העיר תל-אביב, הפך מטרה להסתת האשמות. בראש וראשונה טענו נגדו מתנגדיו, כי על מערכת הבחירות האישית שלו לערירה הוציאה גח"ל יותר מאשר הו ציאה על כל גיזרה אחרת במערכת זו. "הכ" שלון היקר ביותר שלנו", החלו קוראים לו מתנגדיו.

שטרן, העסוק בענייני דסקו, העדיף להתעטף בשתיקה. מיד האשימו אותו בסגוריות והתנשאות.

הוא נעלב, החל מותר על השתתפות בישיבות של צמרת מפלגתו. מיד האשימו אותו בהתנכרות למפלגה.

החבורת הדיסקרטית. עיקר ההתיקפות בא מצד עסקנים ותיקים, שהרגישו כי הצבת שטרן בצמרת המפלגה באה על חשבונם הם. מה עוד, שהוא ולא הסתפק כהסתת מקום לעצמו, אלא גם לאנשים שנראו לו.

אולם עד לפני זמן קצר נשמרו ההתיקפות במסגרת מוסדות הנועצה. לפני שבוע הן פרצו החוצה — ודווקא במצעות חוברת שנשאה את השם הדיסקרטי בינינו החוברת, שהוצאה על-ידי איגוד העובדים. דים של סיעת הליבראלים בהסתדרות, והופעה בין חברי המפלגה, כללה מאמר בשם אכזבה מרה, אשר שאל: "מי מייצג אותנו במועצת העירייה?"

השיב בעל המאמר בעצמו: הבורגנים ובעלי הבתים.

דף נוסף הוקדש למכתב גלוי למרדכי שטרן, שחובר בידי יו"ר הנהלת האיגוד, צבי רנר, ונשא את התימת הנהלת סניף איגוד העובדים בתל-אביב. גם הוא התרעם על רמיסת עסקנים ותיקים לטובת מועמדים חדשים. "מר שטרן הנכבד", סיים המכתב, "כתוצאה מכל מה שקרה צודק היה, באם תחזיר את המנדט במועצת העירייה ובכנסת לאותם אנשים הראויים לכך מבחינה מפי-לגית".

אפשר היה להניח בודאות, כי שטרן לא יחזיר שום מנדט. אולם בצמרת המפלגה החלו מביעים את החשש, כי אם יתרבו ההתקפות עליו עלול להיווצר גרעין סביב שטרן, שיטפח לעויבת המפלגה הליבראלית וגח"ל, ולהצטרפות למפלגה הליבראלית העצמאית.

על העובדות מאחורי הלחישות וההאשמות אודות עסקיו של המזונה לשעבר על שירותי הבטחון

לשעבר רוון. הם החליטו כי גם בחיי העסקים תהיה דרכם משותפת. לכן, כאשר ניגש הראל להקמת החברה המסחרית שלו, היו שני חבריו לצידו. הם החליטו לקרוא לחברה בשם אשר יכלול את ראשי-התיבות של שמות השלושה. הם הציעו את השם הדר (הראל-דורות-רונאל). אולם ברשימת החברות הישראליות נמצאה כבר חברה בשם זה. הם הציעו עשרה שמות נוספים, אך כולם נדחו, מלבד התשיעי ברשימה: הרן. הכולל את האות הראשונה של השם הראל, האות הראשונה של השם רות, והאות האחרונה של השם רוון.

★ ★ ★

השקיע, לילות ולחזות

החברה הוקמה בהון מניות של 200 אלף לירות, אולם למעשה הוכנסו לקרן פת החברה רק 20 אלף לירות, תמורת מניות משולמות. כסף זה בא מן התגמולים שקיבל איסר הראל עם עזיבתו את השרות הממשלתי.

איסר שולט שליטה מוחלטת בחברה, בעזרת מניית-הנהלה הרשומה על שמו, ו-19,900 מניות ב-19,900 ל"י הרשומות בשם חברת הראל בע"מ, שהינה חברה משפחתית ה שייכת לו. שני חבריו, דורות ורונאל, אינם בעלי-מניות, כי אם רק מנהלים בחברה. מטרת החברה חובקות את כל שטחי ה-

„הסתובב כמו טרקטור גדול על כביש משוץ מן. הגלגלים התחלקו והסתובבו על ריק.“ הוא רצה לעמוד בראש מיפעל קונסטרוקט טיבי גדול. הציעו לו לנהל את מקורות: הוא דחה את ההצעה. הוא לא סבל את המסגרת הביורוקרטית המאובנת.

הוא לטש את עינו על המיפעל הגדול של סכירת הקצה הדרומי של ים-המלח, להרי-חבת מיפעל האשלג. עוד בימי השרות הכיר את בני משפחת זנויבר משיקאגו, בעלי חב-רת סיאייסי — אחת החברות הגדולות בעולם לעבודות עפר ובנייה. החברה זכתה, בין היתר, גם במיכרו לביצוע עבודת-הענק בסדום, ולאיסר נידמה היה כי זהו בדיוק המיפעל המתאים לו.

אולם לקבלנים משיקאגו היה רעיון אחר. ממילא הסתכנה העבודה בסדום, והאחים זנויבר לא ראו בה ברכה. הם העלו רעיון חדש: הקמת בית-חרושת להקמת מיבנים טרומיים. איסר החליט כי זה עסק בשבילו. ביום 4.12.63 נרשמה אצל רשם החברות בירושלים חברת הרן להשקעות בע"מ. שם החברה מקפל בתוכו סיפור בפני עצמו.

★ ★ ★

שלושה חברים

אשר עזב איסר הקטן את שרותי הבטחון, גרם הדבר לזעזוע נרחב בכמה וכמה מזרועות המנגנון הממלכתי. כמה מחבריו-הנאמנים של איסר, שלא יכלו ל-

ע רב הקמת הקואליציה הנוכחית, בי אחת מישיבות המקה"ה-המיימך בין ה-מערך לבין המפד"ל, דובר על הסכומים ש-הדתיים דרשו לשיבות התיכונות ולעוד כמה ממוסדותיהם. המערך ניסה לקצץ את הסכום במיליון לירות, ואז הטיחו בפניהם נציגי המפד"ל: „לשיקומו של איסר הקצבתם מיליונים בלי בעיות, ואיתנו אתם עומדים על המקוה!“

כיום השני שעבר נשא יוסף אלמוגי נאום בכנסת על תקציב משרד-המיסחר-התעשייה. הוא אמר, בין השאר: „ברצוני לשאול את שר המיסחר והתעשייה כיצד אפשר ליישב את הקיצוץ בתחומי הבנייה עם השקעה של ששה וחצי מיליון, מתוך תשעה מיליון לירות, במיפעל חדש לבנייה טרומית — זאת בשעה שישנם כבר מיפעלים לבנייה טרומית שהוקמו בשנים האחרונות ואין עבד-רס תעסוקה מלאה?“

אלמוגי, כמו נציג המפד"ל, התכוון לאיסר הראל, שהיה פעם הממונה על שרותי הבטחון, והמכהן כיום כיועצו של ראש-הממשלה לענייני בטחון.

מה מסתתר מאחורי רמיזות ולחישות אלה? **פאטנט מקובל במדינה**

ע ד ליום בו התפוסר, בגלל הריב שלו עם דויד בן-גוריון, היה איסר הראל פקיד במשכורת ממשלתית — ולמעשה עסק

העיסקה של איסר

פעילות הכלכלית והפיננסית: להשקיע, ללוות, להלוות, לייסד חברות-בת, להיכנס ל-שותפויות ולנהל עסקים. למעשה שימשה החברה למטרה אחת — ייסוד חברות-בת:

● סיאייסי-הרן הנדסה ופיתוח בע"מ, שנוסדה במטרה ליוזם מיפעלים הנדסיים גדולים, תוך שימוש בידע ובציוד של

השלים עם ההתפתרות, החליטו כי גם הם ילכו בעקבותיו.

קרובים במיוחד לאיסר הקטן היו שני פקידים בכירים, אותם הכיר עוד בתחילת הקאריירה שלו, ואשר עמם קיים קשרים הדוקים במשך כל השנים. אלה הם יצחק דורות, לשעבר אינדור רות, ואפרים רונאל,

בשרות המוסדות הלאומיים מזה שלושים שנה. היום הוא שוב פקיד במשכורת ממי-שלתי. אבל במשך השנתיים וחצי, בהן שהה מחוץ לשרות המדינה, הספיק איסר הראל (54) להפוך לאיש-עסקים העומד ב-ראש קונצרן תעשייתי, בו משולבות מספר רב של חברות, ששהיו מיליונים רבים של לירות.

כיצד עשה זאת?

הוא לא המציא את הפאטנט. פקידים בכירי-רים אחרים, שעזבו לפניו את שרות הממשלה, הפכו במהרה מנהלים ובעלים של חברות העוסקות במיליונים.

העקרון פשוט: תוך כדי עבודה בשרות הממשלה יוצרים קשרים, רוכשים מוניטין, לומדים איך להסתדר בתוך מנגנון המדינה, המפורז מאות מיליונים בשנה. כאשר עוברים את שרות המדינה, אין הידע והקשרים הול-כים לטמיון. נמצא תמיד המשקיע, אותו הכירו תוך כדי שרותם כממשלה, המוכן לצרף את הכסף שלו לקשרים ולמוניטין של הפקיד הבכיר בדימוס, כדי להתחיל עסק גדול.

תנאי בלי-עבור: הנודניה שמביא עמו ה-פקיד הבכיר כוללת גם הלהאה זולה מתקציב הפיתוח של הממשלה. הלהאה זו גדולה תמיד לאין שיעור יותר מן הסכום שהמשי-קיע מכניס לעסק.

★ ★ ★

היום בים המזח

א ופר הראל לא היה סתם פקיד ממי-שלתי בכיר. הוא היה „איסר הקטן“, „הממונה“, איש-הסתרים שדיברו עליו ב-לחש. מה שהוא לא ידע על הנעשה במדינה — לא היה שוהה התעניינות. איסר פעל, תוך כדי תפקידו, גם בחוץ-לארץ, הוא לא רק הביא אישית את אייכמן ארצה, אלא גם נסע באותו מטוס בו הוחזר יוסלה שוחאמכר מניו-יורק.

כאשר עזב את השרות, עמדה לפניו ה-שאלה: כמה יעסקו? איסר הוא איש המיב-צעים הנודלים. אין לו תחביבים. הוא לא ידע מה פירוש המילה „פנאי“. חבריו סיפרו כי באותה תקופת-מעבר של אכסלה מאונס

איש הצמרת איסר הראל, מי שהיה הממונה על שרותי הבטחון, מכהן עתה כיועץ בטחוני של ראש הממשלה. בתמונה (מימין): המנהל-הכללי של משרד הבטחון, משה קשת, סגן שרי-הבטחון צבי דינשטיין, מפקד חיל-האוויר האלוף עזר וייצמן ואיסר הראל, כשהם חוזרים בתמרון הגדול האחרון של צה"ל בנגב.